

Vlaanderen
is landbouw & visserij

DE BIOLOGISCHE LANDBOUW IN 2021

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

////////////////////////////////////

DE BIOLOGISCHE
LANDBOUW IN 2021

////////////////////////////////////

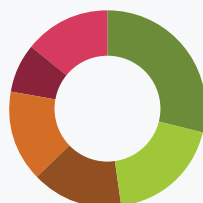
BIOLOGISCHE LANDBOUW IN VLAANDEREN

LANDBOUWBEDRIJF

621
landbouwbedrijven

+ 5% in 2021

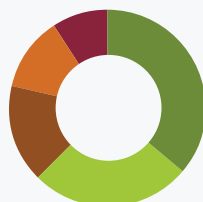
Typologische indeling biologische landbouwbedrijven

- gespecialiseerde tuinbouw: groenten in openlucht **29%**
- gespecialiseerde dierlijke productie **19%**
- gespecialiseerde akkerbouw **15%**
- gespecialiseerde fruitteelt **15%**
- overige gespecialiseerde bedrijven **8%**
- bedrijven met combinaties van activiteiten **14%**

9.823 ha
areaal

+ 8% in 2021

Samenstelling bioareaal

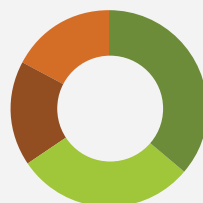
- grasland, weiden en bossen **36%**
- voedergewassen/groenbedekkers **26%**
- akkerbouw **16%**
- aardappel, groenten en kruiden **12%**
- fruitteelt **9%**

CONSUMPTIE

€ 399 mln.
bestedingen aan biologische producten (totaal)

+ 7% in 2021

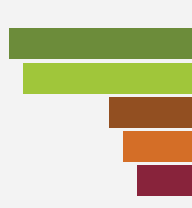
Biobestedingen aan versproducten

- aardappelen, groenten en fruit **36%**
- vlees, vis en ei **29%**
- zuivel **17%**
- graanproducten **17%**

3,4%
marktaandeel biologische versproducten

+0,6% marktaandeel in 2021

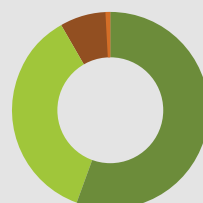
Marktaandeel biologische versproducten

- eieren **13%**
- vleesvervangers **12%**
- groenten **6%**
- aardappelen **5%**
- fruit **4%**

OVERHEID

€ 5,98 mln.
overheidsuitgaven
(Vlaams + Europees)

Thematische verdeling overheidsuitgaven

- biologische productie **55%**
- onderzoek en kennisopbouw **36%**
- ketenontwikkeling **8%**
- promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek **1%**

Deze publicatie werd door het Departement Landbouwen Visserij met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze publicatie. De gebruiker van deze publicatie ziet af van elke klacht tegen het Departement Landbouwen Visserij of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

In geen geval zal het Departement Landbouwen Visserij of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

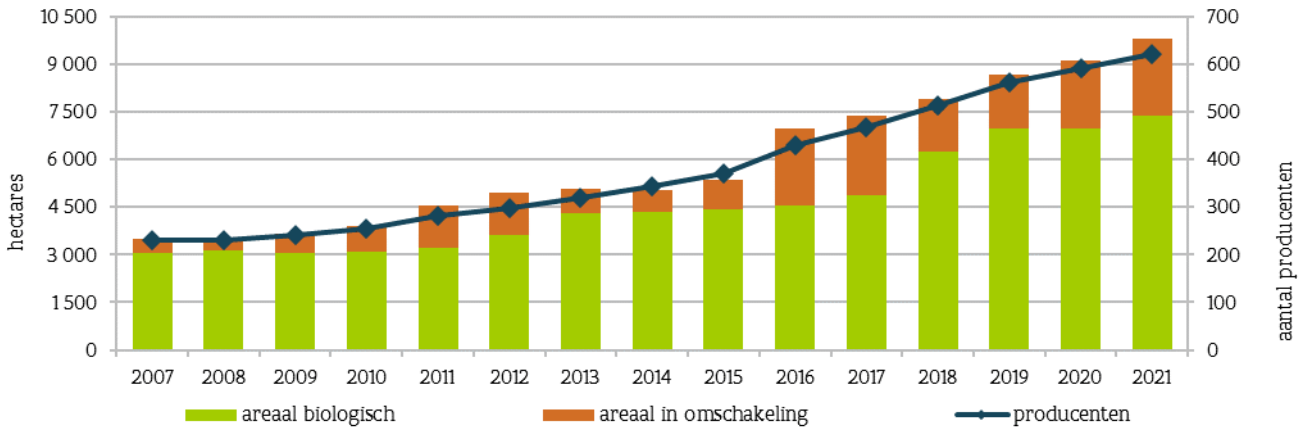

1 BIOLOGISCHE LANDBOUW IN VLAANDEREN

Net als in de voorgaande jaren vertoont de biologische landbouw in 2021 een gunstige evolutie. Het biologisch en omschakelingsareaal groeit aan en steeds meer landbouwbedrijven staan onder biocontrole.

Figuur 1: areaal biologisch en omschakeling, in ha (linkeras), aantal producenten (rechteras), Vlaanderen, 2007-2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

Sinds 2007 is het totale biologisch areaal bijna verdrievoudigd tot 9.823 hectare. Dat komt overeen met 16% van het totale Vlaamse landbouwareaal (Statbel - landbouwteiling 2020). Het aantal biologische landbouwers is tijdens diezelfde periode gestegen van 230 tot 621 (+170%). De afgelopen tien jaar tekenden zowel de bio-oppervlakte als het aantal biolandbouwers een gemiddelde jaarlijkse groei op van ruim 8%.

1.1 AANTAL BIOLANDBOUWBEDRIJVEN BREIDT UIT MET 5%

Aan het einde van 2021 staan er in Vlaanderen 621 landbouwbedrijven onder controle voor biologische productie. Dat is een stijging met 5% ten opzichte van 2020. Volgens de landbouwteiling van 2020 (Statbel) maken de biolandbouwers 2,7% uit van het totale aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen. Er zijn 67 nieuwe bioproducten, terwijl 44 landbouwers hun bioproduktie in 2021 hebben gestaakt.

Meer dan een kwart van de nieuwe bioaanmeldingen specialiseert zich voor zijn biologische productie in hoofdzaak in groenteteelt (in openlucht en onder glas). Een vijfde van de nieuwkomers richt zich op biologische fruitteelt, een vijfde op akkerbouw en 9% concentreert zich voornamelijk op dierlijke biologische productie. Bij de bedrijven die hun biologische landbouwactiviteiten hebben stopgezet, was 30% in het voorgaande jaar gespecialiseerd in biogroenteteelt.

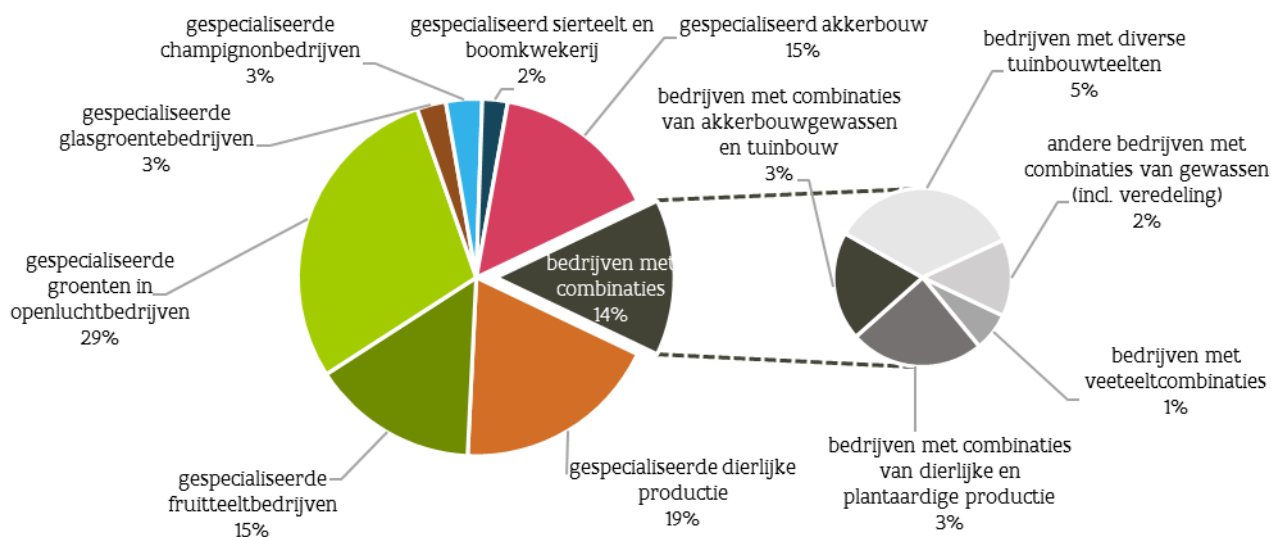
Ruim twee derde van de 621 bioboeren die in 2021 actief zijn, produceert enkel biologisch. Een derde beoefent daarentegen niet louter biologische, maar ook gangbare activiteiten op het bedrijf. Een aanzienlijk deel van de landbouwbedrijven met zowel bio- als gangbare activiteiten staat nog maar recent onder controle voor biologische productie. Mogelijk gaat het dus in sommige gevallen over gefaseerde omschakeling. 49 biolandbouwers behoren tot het CSA-netwerk (CSA staat voor community supported agriculture of gemeenschapslandbouw). Ruim 8 op de 10 onder hen opereren uitsluitend biologisch. Meer dan driekwart van de biologische CSA-boeren bewerkt maximaal 5 hectare aan biopercelen.

Met een aandeel van 31% blijft de groenteteelt (in openlucht en onder glas) de belangrijkste specialisatie in de biosector. Op de tweede plaats vinden we de gespecialiseerde dierlijke productie met een aandeel van 19%, gevolgd door de gespecialiseerde fruitteelt en akkerbouw (beide 15%). De vaakst voorkomende specialisaties bij de biologische dierlijke productie zijn de leghennen- en melkveehouderij met beide een aandeel van 5% van alle biolandbouwbedrijven.

Bij de biologische landbouwers die hun inkomsten voornamelijk halen uit combinaties van landbouwactiviteiten blijven de diverse tuinbouwteelten met 5% de vaakst voorkomende bedrijfstak.

Figuur 2: typologische indeling van de biologische landbouwbedrijven, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

Nemen we de totale landbouw in beschouwing, dan haalt 89% van de bedrijven het grootste deel van zijn bedrijfsopbrengsten uit één specifieke bedrijfstak (Statbel - landbouw telling 2020). Veeteelt is hier de belangrijkste activiteit (45%) gevolgd door akkerbouw (31%). Op plaats drie vinden we de gespecialiseerde tuinbouw (groenten, fruit, sierteelt en gemengde tuinbouw) met een aandeel van 13%, terwijl deze bedrijfstak bij de biolandbouwbedrijven 54% vertegenwoordigt.

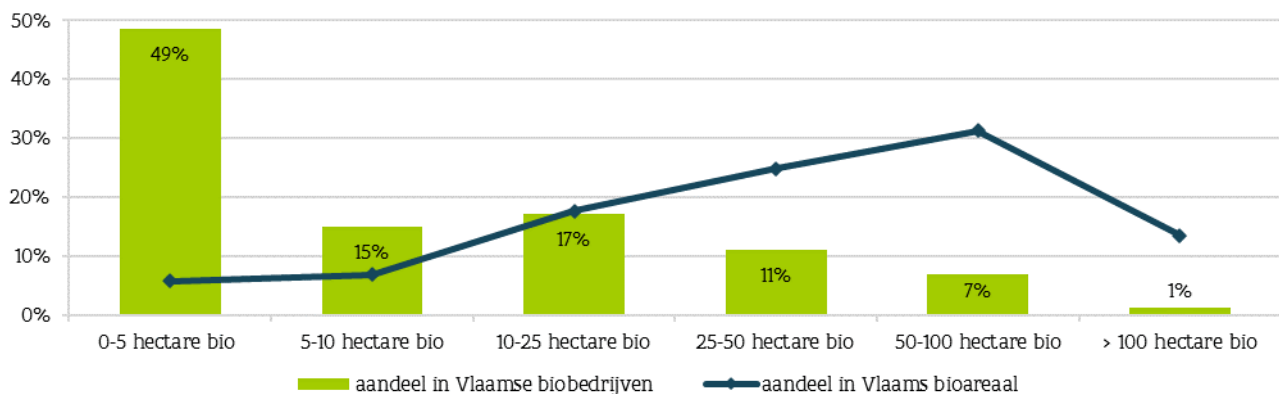
1.3 GEMIDDELD 16 HECTARE BIOPERCELEN PER LANDBOUWBEDRIJF

In 2021 bewerken de Vlaamse biolandbouwers gemiddeld 16 hectare aan biologische percelen. Dat is iets minder dan tien jaar geleden (gemiddeld 16,53 ha per bedrijf). Vergelijken we dit met de totale land- en tuinbouw, dan zien we dat deze laatste gekenmerkt wordt door schaalvergroting en de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond per bedrijf gestegen is tot 27 hectare in 2020.

Tussen de biolandbouwers onderling zijn er echter grote verschillen in bedrijfsareaal. Net niet de helft zijn landbouwbedrijven met beperkte biologische bedrijfsarealen: zij bewerken maximaal 5 hectare bio-oppervlakte. Samen beschikken deze bedrijven over slechts 6% van het totale Vlaamse biologisch areaal. Twee derde onder hen ontplooit geen gangbare landbouwactiviteiten. 73% van de landbouwers met kleine bioarealen concentreert zich op biologische tuinbouw, waarbij 40% gespecialiseerd is in de teelt van biogroenten en 15% in de teelt van biofruit.

Anderzijds zien we dat 8% van de Vlaamse biolandbouwers meer dan 50 hectare aan biopercelen ter beschikking heeft. Hun aandeel is de afgelopen tien jaar zelfs toegenomen, want in 2011 bewerkten slechts 5% van de biolandbouwers meer dan 50 hectare aan biopercelen. In 2021 hebben de 50 grootste bioproducenten samen 45% van het totale Vlaamse biologisch areaal in gebruik. Twee derde onder hen beoefent enkel biologische landbouw. Een ruime meerderheid van deze bedrijven met grote biobedrijfsarealen richt zich op dierlijke productie, waarbij de rundveehouderij het sterkst vertegenwoordigd is.

Figuur 3: aandeel in biologisch areaal en aandeel in biobedrijven, volgens grootte van biobedrijfsareaal, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

De grootste biologische bedrijfsarealen vinden we in de provincie Limburg (gemiddeld 19 hectare biopercelen per bedrijf), de kleinste biobedrijfsoppervlakten liggen in Antwerpen en Vlaams-Brabant (gemiddeld 14 hectare). In de totale land- en tuinbouw is de gemiddelde oppervlakte per landbouwbedrijf volgens de landbouwtelling 2020 van Statbel het hoogst in Vlaams-Brabant en Limburg (30 hectare) en het laagst in West- en Oost-Vlaanderen (25 hectare).

1.4 BIOLOGISCHE OPPERVLAKTE NEEMT TOE MET 8%

Eind 2021 bedraagt de totale bio-oppervlakte in Vlaanderen 9.823 hectare (dat is 8% meer dan in 2020). Drie kwart hiervan is volledig biologisch, de rest betreft areaal in omschakeling naar bio. Het bioareaal maakt hiermee 1,6% uit van het totale Vlaamse landbouwareaal, dat 624.727 hectare groot is volgens de landbouwtelling van 2020 (Statbel).

De grootste bioarealen vinden we in de provincies West- en Oost-Vlaanderen: samen vertegenwoordigen zij 48% van de totale bio-oppervlakte. West-Vlaanderen is tevens de provincie met de sterkste toename in bioareaal (+16% t.o.v. 2020). Deze areaalsgroei is te danken aan bijkomende percelen onder biocontrole bij nieuwkomers, maar ook aan een toename van biopercelen bij bestaande biobedrijven (waaronder een aantal rundveehouderijen).

De provincie met het hoogste aandeel bio-oppervlakte in het totale landbouwareaal blijft Limburg (2%), op de voet gevolgd door Vlaams-Brabant (1,9%). In West-Vlaanderen is het aandeel bioareaal het laagst (1,3%). In de provincie Vlaams-Brabant bestaat ruim een derde van de totale biologische oppervlakte uit areaal in omschakeling, in Oost-Vlaanderen is dat slechts 17%. Meer dan 80% van het totale omschakelingsareaal wordt gerealiseerd op bestaande biolandbouwbedrijven.

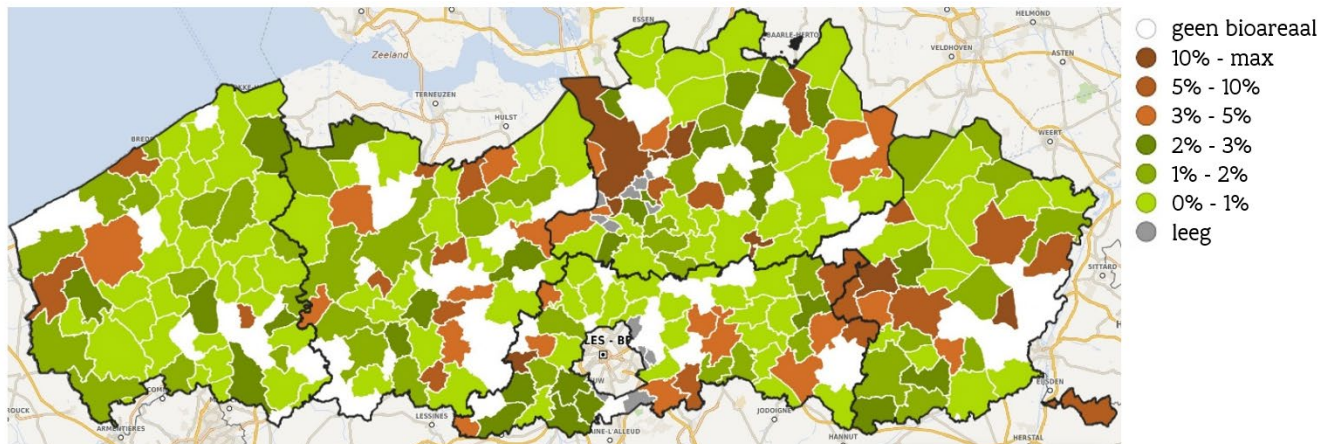
Tabel 2: areaal in omschakeling/biologisch en aandeel in totale landbouwareaal, per provincie, in hectare en percentage, 2021

provincie	omschakeling	biologisch	totaal	evolutie 2020-2021	aandeel bioareaal in oppervlakte cultuurgrond
Antwerpen	438	1.296	1.734	+4%	1,8%
Limburg	315	1.400	1.715	+4%	2,0%
Oost-Vlaanderen	357	1.778	2.135	+5%	1,4%
Vlaams-Brabant	577	1.101	1.678	+6%	1,9%
West-Vlaanderen	740	1.821	2.561	+16%	1,3%
TOTAAL	2.427	7.395	9.823	+8%	1,6%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra, Inscert Partner en Statbel (telling 2020)

Op gemeentelijk niveau zien we meerdere clusters met een hoger dan gemiddeld aandeel aan bioareaal in de totale oppervlakte cultuurgrond. In het grensgebied van Hageland en Haspengouw liggen bijvoorbeeld verschillende steden en gemeenten met meer dan 3% aan bioareaal. Ook stad Antwerpen en omliggende gemeenten, evenals gemeenten in de Noorderkempen, in de Denderstreek, in het Pajottenland en de Zennevallei ten zuidwesten van Brussel, in het Dijleland en in de Westhoek tekenen hogere percentages aan biologische oppervlakte op dan gemiddeld.

Figuur 4: aandeel biologisch areaal in de oppervlakte cultuurgrond van de gemeente, in percentage, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra, Inscert Partner en Statbel (telling 2020)

Het is belangrijk om hierbij te vermelden dat de landbouwpercelen die gebruikt worden voor de kaartweergave toegewezen zijn aan de gemeente waar de bedrijfszetel van de landbouwer gelegen is. Bovendien heeft dit door de combinatie van databronnen soms vreemde gevolgen. De waarde 'leeg' op de kaart verwijst bijvoorbeeld naar gemeenten waarvoor Statbel geen gegevens heeft over de aanwezige cultuurgrond, maar waarop door de biocontroleorganen mogelijk wel bioareaal geregistreerd is.

1.5 STERKST GROEIENDE TEELTGROEPEN ZIJN 'VOEDERGEWASSEN EN GROENBEDEKKERS' EN 'AARDAPPELEN, GROENTEN EN KRUIDEN'

Grasland, weiden en bossen blijven met een aandeel van 36% in het totale Vlaamse biologisch areaal de belangrijkste teeltgroep. De voedergewassen en groenbedekkers staan op de tweede plaats. Zij maken meer dan een kwart van het bioareaal uit en vertonen in 2021 de sterkste groei (+14% t.o.v. 2020). Deze teeltgroep bestaat voornamelijk uit klavergewassen die gebruikt worden ter verbetering van de bodemstikstofvoorziening en als eiwitrijk ruwvoeder in de veeteelt.

Akkerbouwteelten (excl. aardappelen) verliezen een beetje terrein en nemen nu 16% in van de Vlaamse bio-oppervlakte. Drie vierde van dit areaal bestaat uit graangewassen, waarbij maïs (367 hectare), tarwe (174 hectare) en triticale (173 hectare) de vaakst voorkomende teelten zijn. Net geen derde van het akkerbouwareaal ligt in de provincie West-Vlaanderen.

Het telen van aardappelen, groenten en kruiden beslaat 12% van de biologische oppervlakte. Met een toename van 13% tegenover het voorgaande jaar is deze teeltgroep de tweede sterkste groeier. 174 hectare hiervan wordt aangewend voor het verbouwen van aardappelen.

Met 7% groei zet de biologische fruitteelt de positieve trend van voorgaande jaren door. 86% van het biologische fruitareaal bestaat uit diverse meerjarige fruitteelten zoals appels, peren, kersen en pruimen. De teelt van biologisch kleinfruit zoals bessen en aardbeien beslaat 8% van het biofruitareaal, het cultiveren van druiven en noten neemt telkens 3% in. Bijna de helft van het biologisch fruitareaal bevindt zich in de provincie Vlaams-Brabant, op enige afstand gevolgd door Limburg.

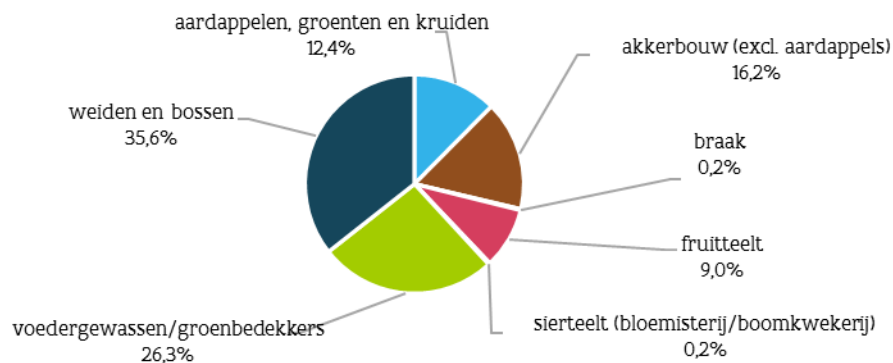
Het areaal dat aangewend wordt voor biologische sierteelt maakt minder dan 1% uit van de totale bio-oppervlakte en blijft nagenoeg onveranderd ten opzichte van 2020. Deze teelten vinden we overwegend in Limburg en Oost-Vlaanderen.

Tabel 3: areaal in omschakeling en biologisch in Vlaanderen, volgens teeltgroep, hectare, 2021

teeltgroep	in omschakeling	biologisch	totaal	evolutie 2020-2021
grasland, weiden en bossen	1.044	2.454	3.498	+175
voedergewassen/groenbedekkers	503	2.076	2.579	+321
akkerbouw (incl. granen, industriële gewassen)	441	1.155	1.595	+32
aardappelen, groenten en kruiden	100	1.122	1.222	+144
fruitteelt	325	563	888	+59
sierteelt (bloemisterij/boomkwekerij)	11	11	23	-1
braak	3	15	17	-33
TOTAAL	2.427	7.395	9.823	+699

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

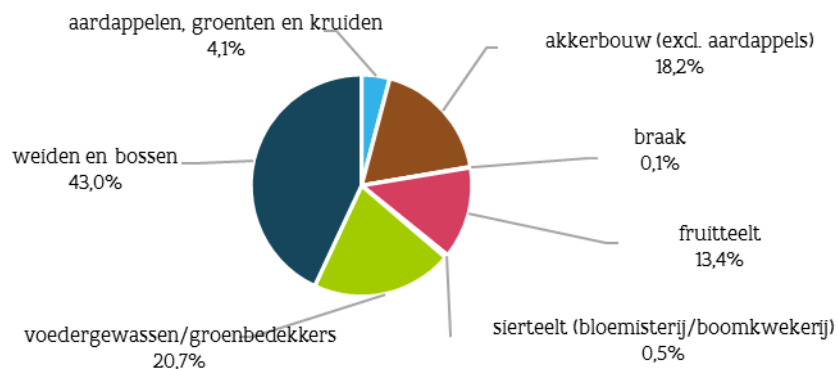
Figuur 5: aandeel van bioareaal (bio en omschakeling) volgens teeltgroep in het totale bioareaal, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

In 2021 bedraagt het omschakelingsareaal 2.427 hectare en het bestaat voor 43% uit weiden en bossen. De voedergewassen en groenbedekkers maken 21% uit van het omschakelingsareaal en de akkerbouwteelten 18%. Het aandeel van de fruitteelt in het omschakelingsareaal is met 13% groter dan wat het geval is in het totale bioareaal (9%). Het aandeel van aardappelen, groenten en kruiden (4%) is daarentegen heel wat kleiner dan in het totale bioareaal (12%).

Figuur 6: aandeel van omschakelingsareaal volgens teeltgroep in het totale omschakelingsareaal, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

1.6 GROOTSTE STIJGING BIJ BIOLOGISCHE VARKENS- EN GEITENHOUDERIJ

192 van de 621 Vlaamse biolandbouwers (dat is 31%) hebben dieren op het bedrijf die onder biocontrole staan, al dan niet in combinatie met een vorm van plantaardige bioproductie. Dat zijn er 12% meer dan in 2020. In vijf jaar tijd is het aantal bedrijven met biodieren zelfs met bijna de helft toegenomen. Bij 42 biolandbouwbedrijven zijn er meerdere diergroepen (d.w.z. runderen, varkens, pluimvee, enz.) als biologisch geregistreerd op het bedrijf. Bij de andere 150 dierlijke producenten (78%) staan er dieren behorend tot één specifieke diergroep onder biocontrole.

Bij sommige van deze landbouwbedrijven zijn er slechts een beperkt aantal dieren als bio geregistreerd omdat zij zich niet echt toeleggen op biologische dierlijke productie. Daarom hanteren we in de tabel hieronder bepaalde minimumgrenzen voor de opvolging van biobedrijven met dierlijke productie.

In vergelijking met vorig jaar zien we procentueel de grootste stijging bij het aantal landbouwbedrijven die actief zijn in de biologische varkens- en geitenhouderij (beide +20%). Na verschillende jaren van status quo neemt het aantal bedrijven met minstens 5 stuks biologisch rundvee opnieuw toe (+6 bedrijven). Ook het aantal bioproducenten met minstens 50 stuks pluimvee blijft aangroeien. In vijf jaar tijd is hun aantal met meer dan 40% toegenomen.

Tabel 4: aantal bedrijven met dierlijke productie onder biocontrole, Vlaanderen, 2017-2021

bedrijven	2017	2018	2019	2020	2021	evolutie 2020-2021
bedrijven met minstens 5 stuks rundvee	64	64	65	65	71	+6
uitsluitend runderen	43	43	41	41	48	+7
bedrijven met minstens 50 stuks pluimvee	56	56	61	66	73	+7
uitsluitend pluimvee	41	43	47	51	56	+5
bedrijven met minstens 10 varkens	16	13	14	15	18	+3
uitsluitend varkens	8	7	7	9	11	+2
bedrijven met minstens 20 schapen	15	15	15	19	20	+1
uitsluitend schapen	4	4	4	6	7	+1
bedrijven met minstens 20 geiten	11	11	12	15	18	+3
uitsluitend geiten	8	9	8	8	12	+4
bedrijven met minstens 5 paarden en paardachtigen	4	4	4	5	4	-1
uitsluitend paarden en paardachtigen	2	1	0	1	1	=
UNIEKE BEDRIJVEN MET DIEREN ONDER BIOCONTROLE	145	146	160	172	192	+20

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

Het totale aantal dieren die in Vlaanderen onder biocontrole staan, groeit in 2021 met 12%. Als we het pluimvee buiten beschouwing laten, dan zien we een aanwas van de biologische veestapel met 16%. Niettemin blijft het aantal biologisch gehouden dieren zeer beperkt in vergelijking met de totale veestapel in Vlaanderen. De bioeigen hebben met ruim 14% het hoogste bioaandeel in de totale hoeveelheid geiten (cf. Statbel - landbouw telling 2020). Het laagste bioaandeel vinden we bij de varkens: slechts 0,2% van alle in Vlaanderen gehouden varkens zijn geregistreerd als biologisch.

Net als in 2020 vertoont het aantal varkens onder biocontrole een aanzienlijke toename (+22%). De sterkste groei doet zich echter voor bij de biologisch gehouden geiten (+24%). Ook het biologisch pluimvee blijft stevig toenemen (+12%). De afgelopen vijf jaar is hun aantal zelfs gestegen met meer dan 70%. Ongeveer 41% van het bioplumvee zijn legkippen, 38% zijn vleeskippen en de overige 20% zijn opfokpoeljen. Bij de biorunderen zien we de groei van het aantal melkkoeien afvlakken. Het aantal schapen dat op biologische wijze gehouden wordt, neemt verder af met 6%.

Tabel 5: aantal dieren onder biocontrole, Vlaanderen, 2017-2021

dieren	2017	2018	2019	2020	2021	evolutie 2020-2021
runderen	5.299	5.224	5.706	5.872	6.211	+6%
waarvan melkkoeien	2.984	3.181	3.364	3.406	3.437	+1%
varkens	6.428	5.518	6.893	10.932	13.285	+22%
pluimvee	517.775	601.709	681.365	705.748	792.460	+12%
waarvan legkippen	233.115	247.185	285.597	315.582	325.102	+3%
waarvan opfokpoeljen	131.251	172.126	149.648	102.884	160.759	+56%
waarvan vleeskippen	153.146	182.158	245.641	287.052	302.984	+6%
schapen	2.805	2.698	3.351	2.452	2.304	-6%
geiten	5.543	5.756	5.662	6.803	8.462	+24%
paarden en paardachtigen	81	147	138	132	129	-2%
andere	0	0	3	0	15	-
TOTAAL	537.931	621.052	703.118	731.939	822.866	+12%
TOTAAL (EXCL. PLUIMVEE)	20.156	19.343	21.753	26.191	30.406	+16%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

Bekijken we de bioveestapel op provinciaal niveau, dan blijkt dat twee derde van alle biogeiten in Oost-Vlaanderen gehouden wordt, terwijl het grootste aantal schapen onder biocontrole geregistreerd is in de provincie Antwerpen (39%). Dat geeft een ander beeld dan in de totale landbouw, waar we volgens de landbouwtelling 2020 (Statbel) het grootste aantal geiten in Antwerpen vinden, terwijl West-Vlaanderen het meeste schapen telt.

Het hoogste aantal varkens en runderen vinden we in West-Vlaanderen, wat weerspiegeld wordt in de biolandbouw, want ruim 4 op de 10 biovarkens en biorunderen zijn geregistreerd in deze provincie. Twee derde van alle biologisch gehouden pluimvee bevindt zich in West- en Oost-Vlaanderen.

1.7 OPLEIDING EN ADVISERING OVER BIOPRODUCTIE BLIJVEN POPULAIR

Landwijzer vzw, een gespecialiseerd vormingscentrum voor biologische en biodynamische landbouw in Vlaanderen, organiseert al verscheidene decennia een beroepsopleiding voor wie professioneel actief wil worden in de biolandbouw. In 2021 waren er voor het tweeënhalf jaar durende leertraject 2021-2022 in totaal 95 inschrijvingen, waarvan 40 cursisten voor het eerste jaar. Het leertraject 2020-2021 telde 20 afgestudeerden. 17 onder hen zijn intussen effectief aan het werk gegaan in de bioproductie (met een eigen bedrijf, als vennoot, als medewerker of als seizoenswerker).

44% van de 1.417 bedrijven in de bioketen combineert meerdere biologische marktactiviteiten. Een kwart van de ondernemingen is uitsluitend actief als bereider van biologische producten. Bedrijven die alleen bioproducten verdelen, hebben een aandeel van 20%. Bijna 9% is louter actief als bioverkooppunt en slechts 2% houdt zich uitsluitend bezig met import van bio.

Tabel 7: marktdeelnemers (uitgezonderd producenten) onder controle bio, volgens marktactiviteit, Vlaanderen, 2017-2021

marktactiviteit	2017	2018	2019	2020	2021	evolutie 2020-2021
enkel verdeler	203	232	257	281	283	+1%
enkel bereider	347	329	333	337	352	+4%
enkel verkooppunt	86	96	116	115	130	+13%
enkel importeur	27	22	24	20	23	+15%
combinatie activiteiten (excl. producenten)	341	423	491	572	629	+10%
UNIEK AANTAL MARKTDEELNEMERS (EXCL. PRODUCENTEN)	1.004	1.102	1.221	1.325	1.417	+7%

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

2.2 BEREIDERS RICHTEN ZICH HET VAAKST OP DE VERVAARDIGING VAN 'ANDERE VOEDINGSMIDDELEN'

Aan de marktdeelnemers die voor hun bedrijfsactiviteiten als verdeler, bereider, importeur en/of verkooppunt onder biocontrole staan, wordt door de controleorganen een hoofdactiviteit toegewezen op basis van het NACE-codesysteem (algemene nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap). Hiermee identificeert men de activiteit die het meest bijdraagt aan de totale toegevoegde waarde van de onderneming. Voor dit biorapport hebben we de geregistreerde biologische hoofdactiviteiten voor de bereiders van bioproducten gegroepeerd in een aantal clusters.

De vervaardiging van 'andere voedingsmiddelen' blijft in 2021 de vaakst geregistreerde hoofdactiviteit met een aandeel van 45% van alle bereiders van bioproducten. Op de tweede plaats volgt de verwerking/conservering van aardappelen, groenten en fruit en de vervaardiging van groente- en fruitsappen (16%). Plaats drie wordt ingenomen door de vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren met een aandeel van 12%. Hekkenluiter is de vervaardiging van diervoeders (1%).

Figuur 8: hoofdactiviteiten van bereiders van bioproducten volgens aantal bedrijven, in percentage per cluster, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

Het grootste aantal bereiders die zich richten op aardappelen, groenten en fruit vinden we in de provincie West-Vlaanderen. 32% van de bedrijven die zich in hoofdzaak bezighouden met de bereiding van bakkerijproducten en deegwaren is gevestigd in de provincie Antwerpen, terwijl een derde van de bereiders van vlees- en gevogelteproducten zich in Oost-Vlaanderen bevinden.

Bekijken we de cluster ‘andere voedingsmiddelen’ wat meer in detail, dan valt op dat aan de grootste groep van deze bereiders een NACE-code werd toegekend die slaat op voedingsmiddelen die nog niet elders werden genoemd (o.m. bereide soepen en bouillons, houdbare melkdesserten, bak- en puddingpoeder, voedingssupplementen en -middelen die met vitaminen/proteïnen enz. verrijkt zijn, kunsthoning en karamel). Twee andere belangrijke groepen in deze cluster zijn de bereiders die zich voornamelijk richten op suiker(werk), cacao en chocolade en de bereiders van thee en koffie.

Figuur 9: bereiders van ‘andere voedingsmiddelen’ volgens aantal bedrijven, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Inscert Partner

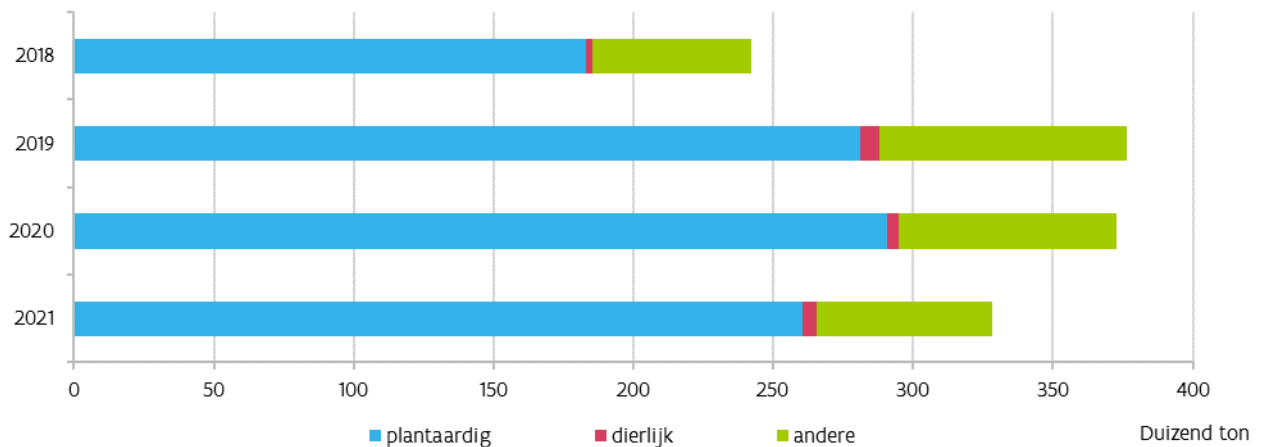
2.3 BIO-INVVOER UIT NIET-EU-LANDEN DAALT MET 12%

De gegevens in deze paragraaf zijn afkomstig van TRACES (Trade Control and Expert System). Dit online beheersysteem van de Europese Commissie volgt de bewegingen van levende dieren, dierlijke producten en bijproducten, levensmiddelen, diervoeder en planten die vanuit niet-EU-landen worden ingevoerd en verhandeld in de Europese Unie. Wij beschikken niet over representatieve informatie over de handel in Europese bioproducten binnen de EU of over de export van bioproducten naar landen buiten de EU.

Elke zending van producten die in de EU in het vrije verkeer van goederen wordt gebracht, moet aan een reeks voorwaarden voldoen op gebied van voedselveiligheid, planten- of diergezondheid en fiscaliteit. Als het over biologische producten gaat, moet er ook een biocontrolecertificaat voorgelegd worden. In België zijn de regio's verantwoordelijk voor de controle van het biologische aspect van de zending. Na het vervullen van alle overige sanitaire en douaneformaliteiten kunnen de goederen in het vrije verkeer worden gebracht (dit noemt men "inklaren").

In 2021 werden in Vlaanderen 328.080 ton biologische producten uit niet-EU-landen ingeklaard voor een totaal van 10.732 certificaten. Dat is een daling met 12% ten opzichte van 2020. Vlaanderen heeft hiermee een aandeel van 98% in het in België ingeklaard nettogewicht aan bioproducten uit niet-EU-landen.

Figuur 10: invoer van bioproducten uit niet-EU-landen volgens productcategorie, nettogewicht in ton, 2018-2021

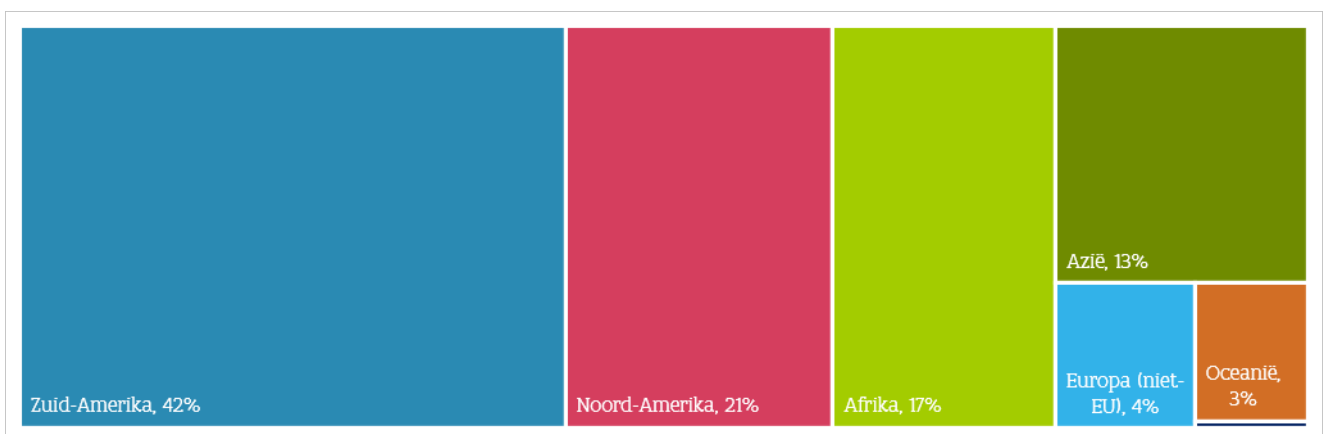
Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van TRACES (EC)

Bijna 80% van het in Vlaanderen ingeklaarde nettogewicht aan biogoederen zijn plantaardige producten (vooral fruit en noten) en 19% betreft producten die behoren tot de categorie ‘andere’ (overwegend cacao en suiker). 4.929 ton (2%) zijn producten van dierlijke oorsprong, het overgrote deel hiervan zijn natuurhoning, garnalen en bereidingen/conserven van garnalen.

79% van deze goederen wordt aangeboden voor inklaren in Antwerpen, 14% komt Vlaanderen binnen via Geel, 4% via Zeebrugge en 2% via Gent. Heel wat van deze goederen worden vervolgens vanuit Vlaanderen verdeeld naar de andere gewesten en naar andere landen van de EU.

42% van het ingevoerde nettogewicht aan bioproducten uit niet-EU-landen is afkomstig uit landen die behoren tot Zuid-Amerika, 21% komt uit Noord-Amerika. 17% van de bio-invoer vindt zijn oorsprong in Afrika, 13% in Azië. Telkens minder dan 5% van de goederen is afkomstig uit Europa (niet-EU) en Oceanië.

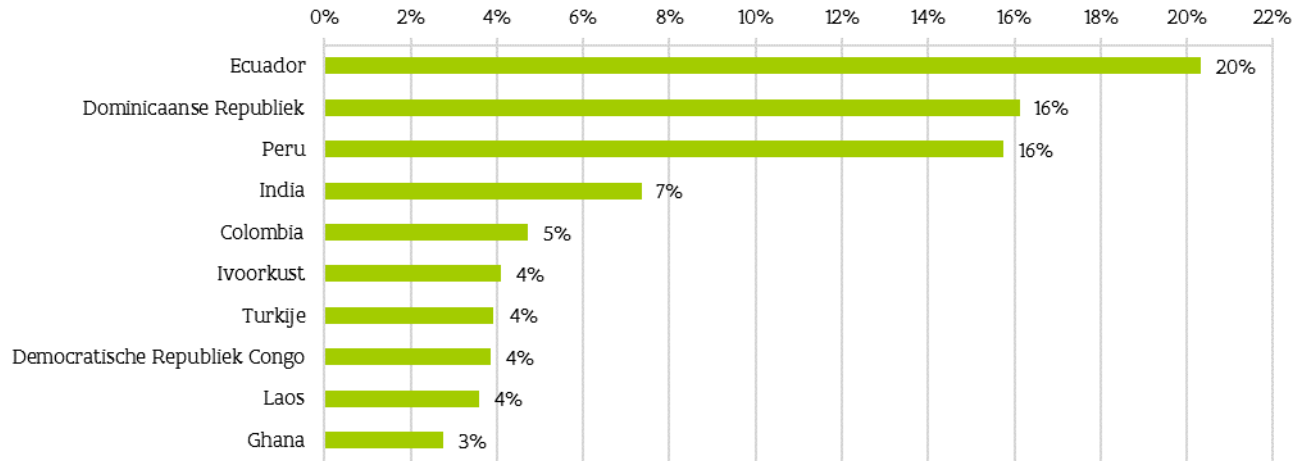
Figuur 11: herkomst bio-import volgens werelddeel naar nettogewicht, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van TRACES (EC)

Bekijken we de tien belangrijkste herkomstlanden in detail, dan blijkt dat het overwicht van Ecuador, de Dominicaanse Republiek en Peru nog is toegenomen ten opzichte van 2020. Meer dan de helft van de biologische producten die via Vlaanderen in het vrije verkeer in de EU worden ingebracht, zijn afkomstig van deze drie landen.

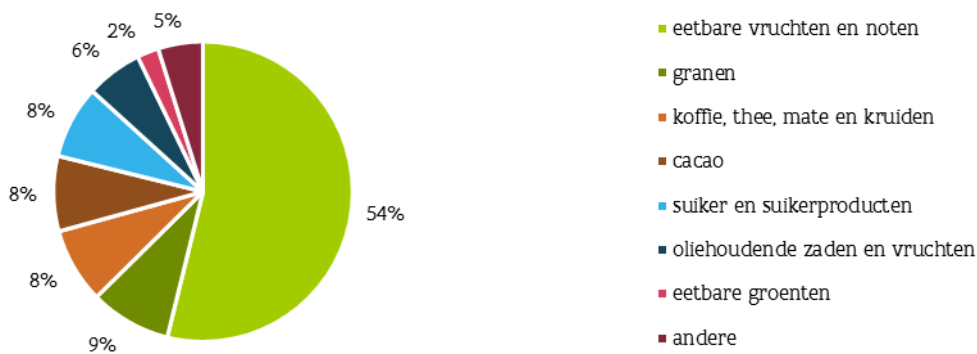
Figuur 12: top tien herkomstlanden bio-import naar nettogewicht, in percentage van totale nettogewicht, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van TRACES (EC)

54% van het ingevoerde nettogewicht aan bioproducten betreft producten die behoren tot de eetbare vruchten en noten, gevolgd door granen met een aandeel van 9% en koffie, thee, mate en kruiden (8%). In vergelijking met 2020 is de invoer van biologische suiker en suikerwaren nog verder gedaald, zij het minder sterk dan in het voorgaande jaar.

Figuur 13: aandeel van de productcategorieën bio-import volgens nettogewicht, Vlaanderen, 2021

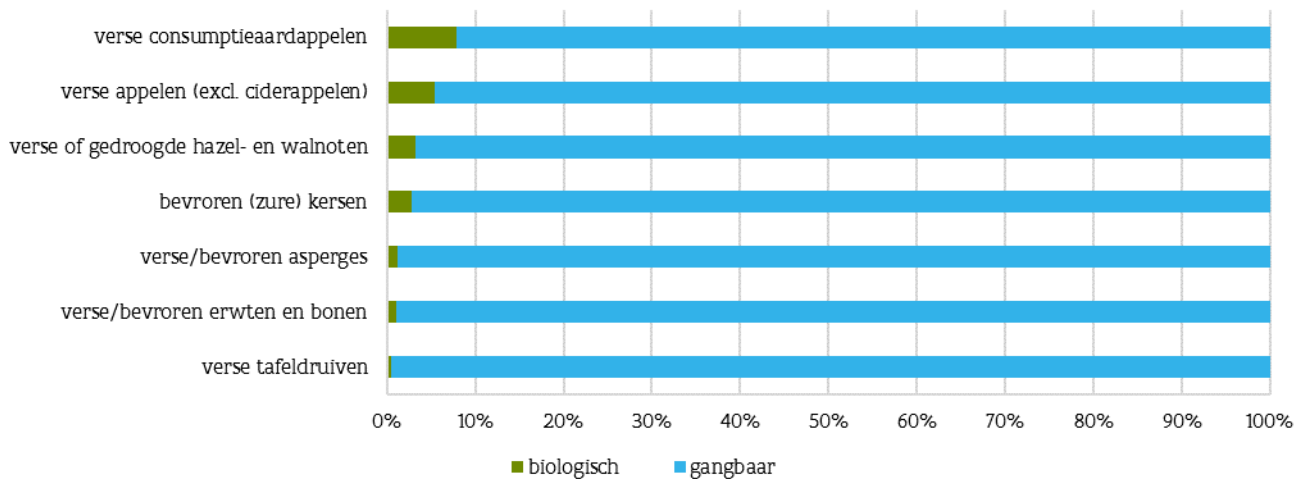
Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van TRACES (EC)

Op productniveau (volgens de goederencodes van de Gecombineerde Nomenclatuur) neemt het overwicht van verse bananen toe: zij hebben in 2021 een aandeel van 47% in de totale massa aan biologische producten die worden ingeklaard. Op ruime afstand volgen cacaobonen en ongebrande koffie (beide met een aandeel van 8%). Ten opzichte van 2020 is het ingevoerde nettogewicht van bijna alle producten uit de hiernavolgende top-10 gedaald, met uitzondering van de verse kiwi's (+30%), rietsuiker (+7%) en breukrijst (+2%).

Figuur 14: import bio en gangbaar uit niet-EU-landen per product, in percentage volgens nettogewicht, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van TRACES (EC) en Eurostat

3 FINANCIËLE ONDERSTEUNING DOOR DE OVERHEID

Voor het biorapport maken we een raming van de financiële inspanningen die de Vlaamse overheid doet om de biologische sector te ondersteunen en te stimuleren. Onder 'overheidsuitgaven' horen zowel zuiver Vlaamse subsidies als steunmaatregelen waarvoor er tevens Europese cofinanciering is. Steunmaatregelen waarvoor geen Vlaams geld uitgetrokken wordt, zijn niet meegenomen in dit overzicht.

De bedragen in dit hoofdstuk hebben betrekking op de effectieve uitgaven binnen een bepaald *kalenderjaar* of op de effectieve uitgaven die voor een bepaald *campagnejaar* gebeurd zijn. Het begrip campagnejaar wordt vooral gebruikt bij oppervlaktegebonden steunmaatregelen zoals directe steun, biohectaresten en agromilieumaatregelen. Een campagnejaar is een proces dat begint met het indienen van de verzamel aanvraag, vervolgens gebeuren er controles en berekeningen en tot slot vindt de uitbetaling van de toegekende steun plaats. Een campagnejaar loopt dus niet noodzakelijk gelijk met een kalenderjaar. Waar mogelijk geven we dit onderscheid aan in de tekst.

3.1 24% MEER OVERHEIDSUITGAVEN SPECIFIEK VOOR DE BIOSECTOR

In tabel 9 geven we de overheidsuitgaven die specifiek gericht zijn op de biosector per kalenderjaar volgens vier beleidsthema's:

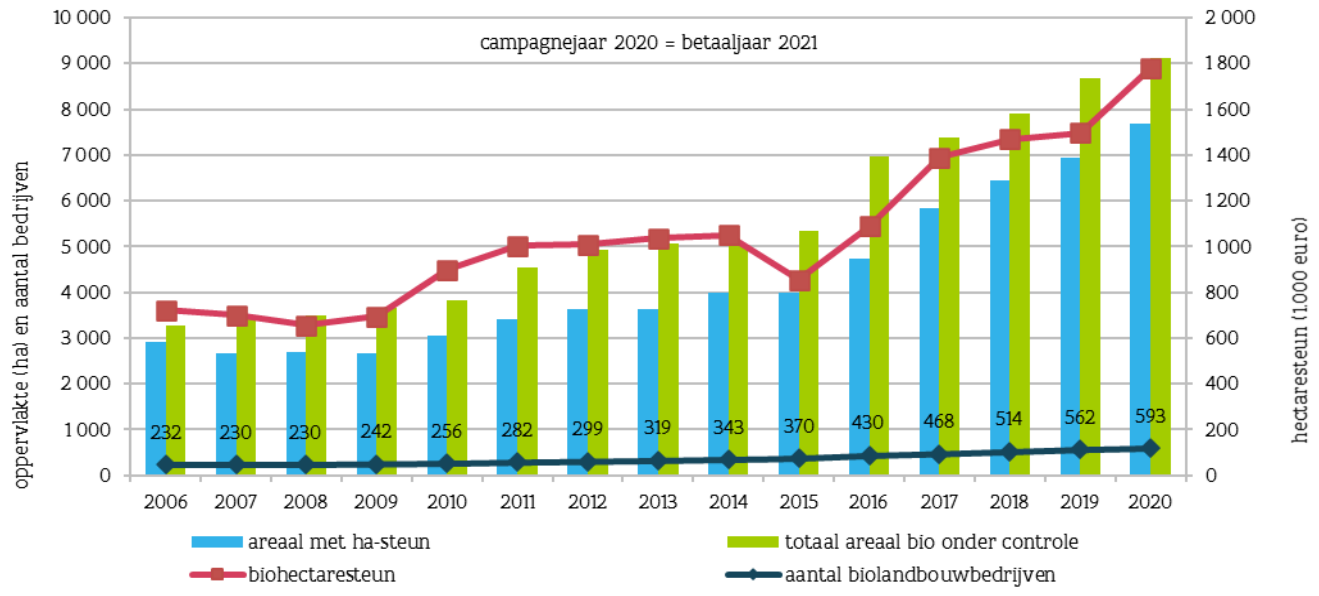
- ▶ Het thema 'ketenontwikkeling' omvat o.m. de subsidies voor de werking van BioForum, voor het project Bio zoekt Keten en voor het ketenluik van de bioclusterwerking.
- ▶ Bij 'biologische productie' horen o.a. de VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) specifiek voor de biologische landbouw, de hectaresten voor het toepassen van de biologische productiemethode, de gesubsidieerde bedrijfsadviesering in de biologische landbouw, de overheidsbijdrage in de controlekosten en de werkingssubsidie voor het project Bio zoekt Boer.
- ▶ Het thema 'Onderzoek en kennisopbouw' bevat naast de projectfinanciering voor bio-onderzoek en de werkingssubsidies voor NOBL (Netwerk Onderzoek Biologische Landbouw & voeding), voor het Living lab agro-ecologie en biologische landbouw en voor CCBT (Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting Biologische Teelt) ook de gesubsidieerde vormingsactiviteiten ten behoeve van de biologische sector georganiseerd door o.a. Landwijzer, NAC (Nationaal Agrarisch Centrum) en VELT (Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren). Ook de subsidies voor biobedrijfsnetwerken en voorlichtingsactiviteiten vinden we hieronder.
- ▶ Onder 'promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek' verstaan we bijvoorbeeld de dotaties van de Vlaamse overheid aan VLAM (Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing) voor de promotie van bio.

//

Ook de overheidsuitgaven voor biohectaresteen vertonen een aanzienlijke toename in kalenderjaar 2021. Via de verzamelaanvraag kunnen biolandbouwers hectaresteen aanvragen om de biologische productiemethode toe te passen op hun percelen. Het steunbedrag is berekend op basis van de meerkosten om de teelt biologisch te produceren en is afhankelijk van het type verbintenis (omschakeling naar bio of voortzetting van bio). In het kalenderjaar 2021 maken deze betalingen voor biohectaresteen 30% uit van de totale overheidsuitgaven specifiek voor de biologische sector: er werd 1,78 miljoen euro (+19% t.o.v. 2020) aan biohectaresteen uitgekeerd aan 528 landbouwers voor een totaal van 7.679 subsidiabele hectare. Dat betekent dat 9 op de 10 biolandbouwers die in campagnejaar 2020 onder biocontrole stonden biohectaresteen hebben verkregen voor 84% van het totale biologisch areaal.

Figuur 16: bio-areaal onder controle, areaal met hectaresteen (linkeras, in hectare), uitbetaalde hectaresteen (rechteras, in 1.000 euro) en het totale aantal biologische producenten, Vlaanderen, campagnejaren 2006-2020

Bron: Departement Landbouw en Visserij

Het toenemend aantal landbouwers die bij een erkend controleorgaan onder toezicht staan voor toepassing van de biologische productiemethode is ook in kalenderjaar 2021 verantwoordelijk voor een stijging van de overheidsbijdrage in de biocontrolekosten tot ruim 166.000 euro (+12%).

De overheidssteun voor 'onderzoek en kennisopbouw' groeit met 22% in vergelijking met het kalenderjaar 2020. Zowel de uitgaven voor gesubsidieerde vormingsactiviteiten als de betalingen voor onderzoek vertonen een stevige toename. Schommelingen in de jaarlijkse uitgaven voor onderzoeksprojecten zijn echter vaak een gevolg van het feit dat dergelijke projecten veelal over meerdere jaren lopen en de kosten gespreid zijn. De toegekende steun wordt uitbetaald op specifieke tijdstippen tijdens de duur van het project. De overheidsuitgaven voor bio-onderzoek worden meer in detail bekeken in paragraaf 3.3.

De Vlaamse overheidsuitgaven voor 'promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek' zijn onveranderd ten opzichte van 2020 omdat er geen bijkomende betalingen verricht werden aan VLAM voor projectsubsidies. Er loopt wel een EU-biocampagne die gestart is in 2020 en 3 jaar zal lopen (2020-2022), maar hiervoor is er enkel financiering vanuit Europa (in kalenderjaar 2021 werd ruim 600.000 euro uitbetaald m.b.t. werkjaar 2020).

3.2 BIOLANDBOUWBEDRIJVEN ONTVANGEN MEER ONTKOPPELDE DIRECTE STEUN

Bovenop de in paragraaf 3.1 beschreven overheidsuitgaven die specifiek gericht zijn op de biologische sector hebben biolandbouwers recht op rechtstreekse steun in het kader van de eerste pijler van het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid (inkomensondersteuning). Zij kunnen voor hun bioareaal aanspraak maken op een vergroeningsbetaling zonder dat ze de verschillende vergroeningsverplichtingen moeten uitvoeren die gelden voor gangbare landbouwers. Daarenboven kunnen bioboeren, net zoals andere landbouwers, steun aanvragen voor de toepassing van diverse maatregelen in het kader van plattelandsontwikkeling (pijler II van het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid) en kunnen zij VLIF-steun aanvragen voor investeringen die niet typisch zijn voor de biosector.

De cijfers in tabel 10 hebben betrekking op de uitbetaalde steunbedragen voor het campagnejaar 2020 (dit zijn betalingen uitgevoerd in kalenderjaren 2020 en 2021). De ontkoppelde directe steun omvat de betaalrechten, vergroeningspremie en premie voor jonge landbouwers. De gekoppelde directe steun slaat op de zoekoeienpremie en de kalverpremie.

Tabel 10: aantal bedrijven met steun niet specifiek gericht op bio, totaal uitbetaalde steun en steun per bedrijf, opgesplitst naar totale landbouw en biosector, Vlaanderen, campagne 2020

steunmaatregelen	aantal bedrijven met steun - totaal landbouw	aantal bedrijven met steun - biosector	totaal uitbetaalde steun (in duizend euro) - landbouw totaal	totaal uitbetaalde steun (in duizend euro) - biosector	steun per bedrijf (in euro per bedrijf) - landbouw totaal	steun per bedrijf (in euro per bedrijf) - biosector
pijler I: ontkoppelde directe steun	20.657	331	205.244	3.420	9.936	10.333
pijler I: gekoppelde directe steun	3.121	16	24.566	90	7.871	5.646
pijler II: agromilieu- en klimaatmaatregelen	5.967	212	26.730	1.314	4.480	6.199
pijler II: agroforestry	11	6	47	19	4.273	3.230
andere steun (Vlaams): zorgboerderijen	353	36	1.210	78	3.428	2.156

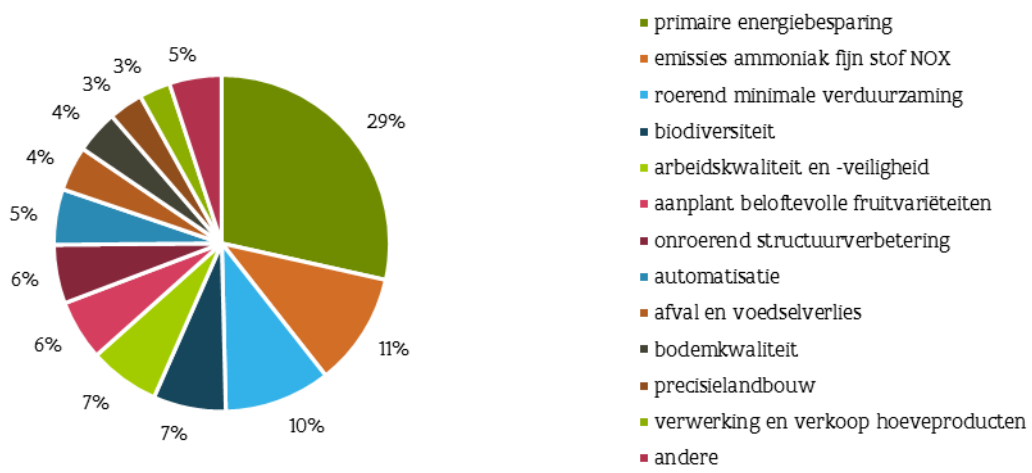
Bron: Departement Landbouw en Visserij

Het aantal biologische landbouwbedrijven die ontkoppelde directe steun ontvangen, stijgt met 6% ten opzichte van het campagnejaar 2019, terwijl dat voor de totale landbouw lichtjes is afgenomen. Het ontvangen steunbedrag per biolandbouwbedrijf blijkt voor campagne 2020 iets hoger dan de ontvangen steun per bedrijf in de totale landbouw. Bij de gekoppelde directe steun (zoekoeien- en kalverpremie), ligt de gemiddeld uitbetaalde steun per biobedrijf aanzienlijk lager dan in de totale landbouw.

Anderzijds krijgen biolandbouwers voor campagne 2020 gemiddeld hogere steunbedragen toegekend voor de toepassing van agromilieu- en klimaatmaatregelen. Het aantal bedrijven die agroforestrysteun ontvangen, blijft zowel voor de biolandbouw als voor de totale landbouw stabiel tegenover het voorgaande jaar. De gemiddeld toegekende agroforestrysteun neemt echter sterk toe. Ten opzichte van campagne 2019 zijn er 3 gesubsidieerde biologische zorgboerderijen bijgekomen.

Biolandbouwbedrijven kunnen niet enkel een beroep doen op VLIF-steun voor investeringen die specifiek zijn voor de biolandbouw, maar ze kunnen ook aanspraak maken op andere vormen van VLIF-steun. In kalenderjaar 2021 werd er aan 37 van de 621 actieve biolandbouwers VLIF-steun uitbetaald voor een totaalbedrag van ruim 2 miljoen euro. 51% hiervan betreft investeringen specifiek voor de biolandbouw (cf. paragraaf 3.1). De overige 49% uitbetaalde VLIF-steun (ongeveer 1 miljoen euro) werd toegekend voor andere investeringen.

Figuur 17: aan biobedrijven toegekende VLIF-steun voor investeringen niet specifiek voor biolandbouw, in percentage per cluster, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij

3.3 HOGERE OVERHEIDSUITGAVEN VOOR BIO-ONDERZOEK, VOORLICHTING EN KENNISUITWIJSELING

De financiering van onderzoeksprojecten gebeurt via diverse kanalen. Het Departement Landbouw en Visserij betaalt subsidies aan onderzoeksinstituten om hun werking te bekostigen. Het Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting voor de biologische teelt (CCBT) ontvangt jaarlijks steun voor zijn coördinerende werking van het praktijkonderzoek en voor het financieren van onderzoeksprojecten door de erkende praktijkcentra. Ook demonstratieprojecten gericht op de biologische landbouw worden financieel ondersteund via het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO). Daarnaast organiseert het Departement Landbouw en Visserij oproepen aan alle onderzoeksinstituten om projecten in te dienen, al dan niet met Europese cofinanciering.

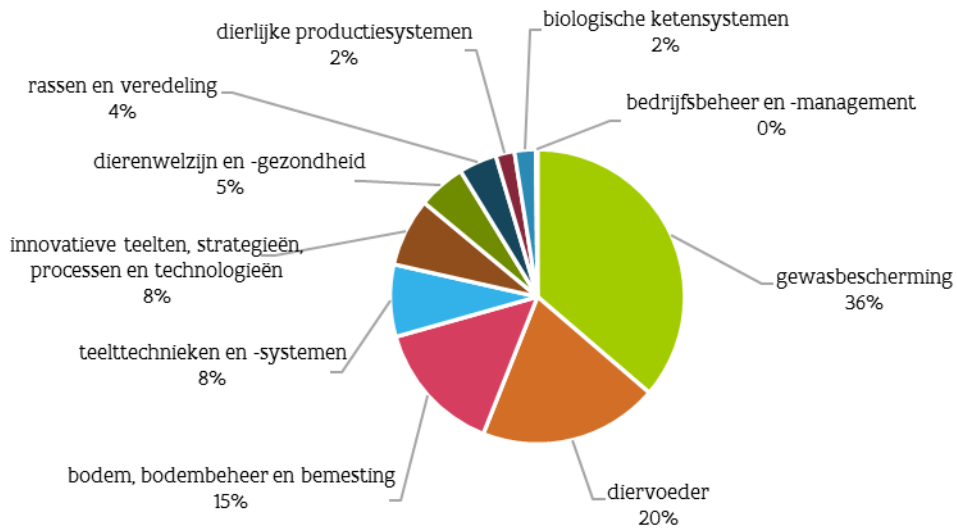
Het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) wendt een deel van zijn middelen aan om onderzoek in de biolandbouw en de coördinatie van het Netwerk Onderzoek Biologische Landbouw & Voeding (NOBL) te financieren. Daarnaast bouwt ILVO een Living lab agro-ecologie en biologische landbouw (LLAEBIO) uit dat fungeert als een ontmoetingsplaats, experimenteeruimte en onlineplatform. Het Living lab werkt nauw samen met het Vlaamse BioKennisNetwerk (Biobedrijfsnetwerken, CCBT en NOBL) en integreert in toenemende mate de werking van NOBL in zijn activiteiten.

In 2021 wordt tevens 20% van de middelen voor bio-onderzoek toegekend aan projecten rond diervoeder, bij verschillende van deze onderzoeken is er tevens een klimaatcomponent aan verbonden. Op de derde plaats vinden we de overheidsuitgaven voor onderzoek naar bodem, bodembeheer en bemesting met een aandeel van 15%. Ter vergelijking: in kalenderjaar 2020 vertegenwoordigde dit thema slechts 2% van de totale uitbetaalde onderzoeksmiddelen.

Figuur 18: thematische verdeling van de middelen voor biorelevant onderzoek, in percentage, Vlaanderen, 2021

Bron: Departement Landbouw en Visserij

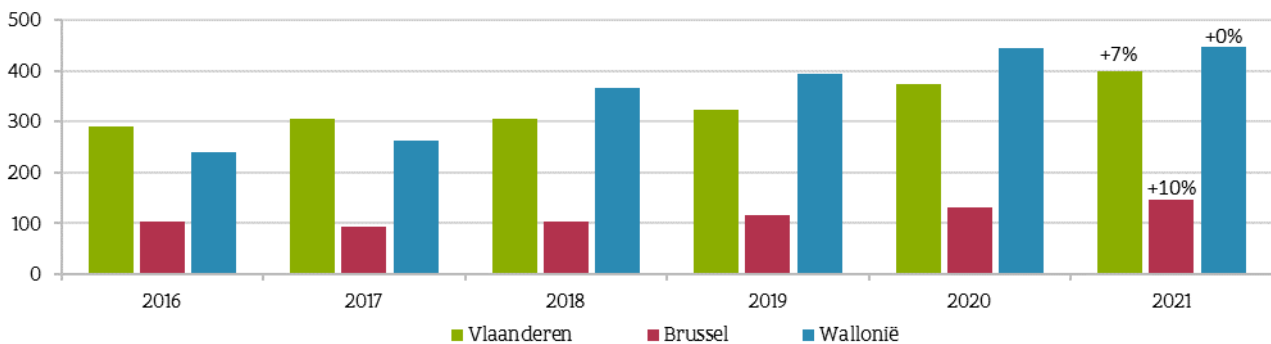

4.2 ACHTERSTAND VAN VLAANDEREN IN BIOBESTEDINGEN VERKLEINT

Vlaanderen heeft zowel in relatieve als in absolute cijfers een duidelijke achterstand op Wallonië wat biobestedingen in het FMCG-assortiment betreft. In 2018 haalde Wallonië Vlaanderen in en sindsdien is de totale bio-omzet in het zuiden beduidend hoger dan in het noorden van het land. In 2021 is dat 447 miljoen euro in Wallonië tegenover 399 miljoen euro in Vlaanderen. Het verschil tussen beide regio's daalt wel van 72 miljoen euro in 2020 naar 48 miljoen euro in 2021. Het Brusselse gewest is in 2021 goed voor een bio-omzet van 145 miljoen euro.

Figuur 20: biobestedingen totaal FMCG per gewest, in miljoen euro, 2016-2021

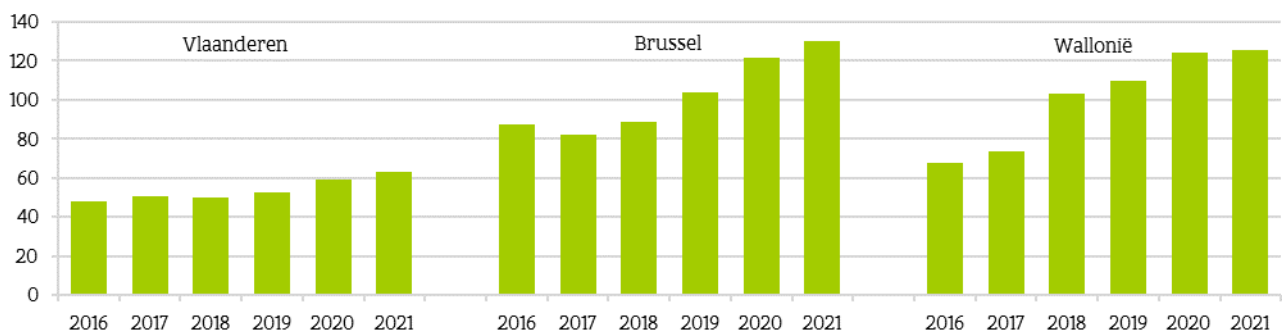
Bron: GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

In vijf jaar tijd zijn de totale biobestedingen in Vlaanderen met meer dan een derde toegenomen. De biobestedingen in Brussel groeiden in dezelfde periode met 41% en in Wallonië zelfs met 87%.

4.3 BIOBESTEDINGEN PER CAPITA GROEIEN, MAAR VLAANDEREN LOOPT ACHTER

De totale biobestedingen in België bedragen in 2021 gemiddeld 90 euro per hoofd van de bevolking. Er zijn wel grote regionale verschillen. De Brusselaar spendeert met 130 euro per capita het meest aan biologische producten, wat meer dan dubbel zoveel is als de Vlaming (63 euro). In Wallonië ligt de besteding met 126 euro per capita op het niveau van Brussel. De groei sinds 2016 is het grootst in Wallonië (+86%).

Figuur 21: totale biobesteding per regio, in euro per capita, 2016-2021

Bron: GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

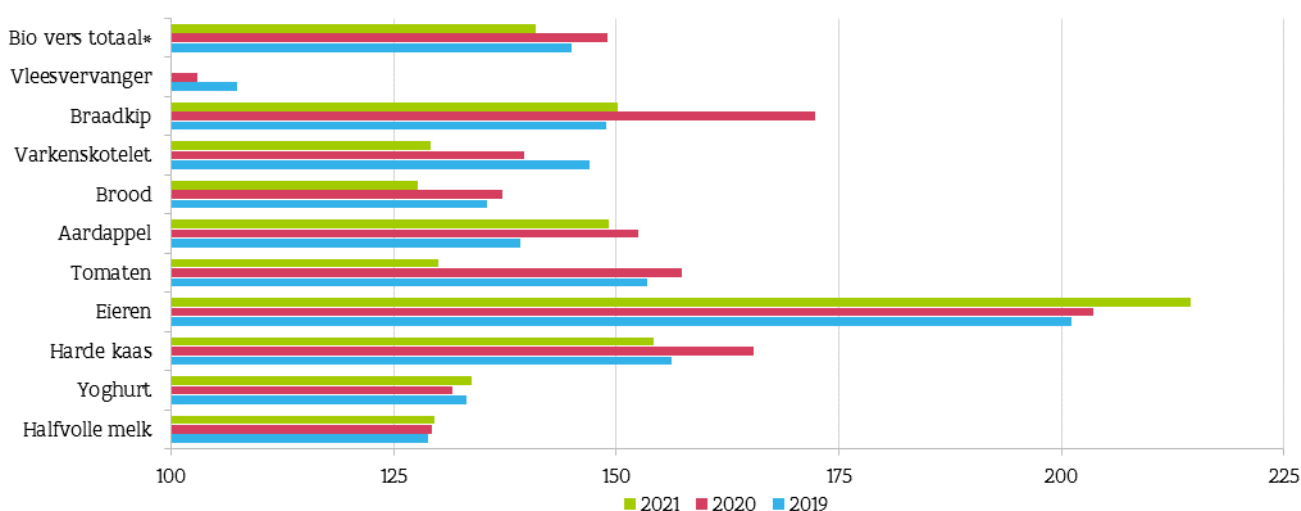

4.6 PRIJSVERSCHIL TUSSEN BIOLOGISCHE EN GANGBARE VERSPRODUCTEN WORDT KLEINER

Biologische versproducten zijn in 2021 gemiddeld 41% duurder dan hun gangbare variant (in 2020 was dit gemiddeld 49%). Het prijsverschil tussen biologisch en gangbaar binnen deze productenkorf is in 2021 dus kleiner dan in de twee voorgaande jaren.

Er zijn wel grote verschillen tussen producten. Het grootste prijsverschil vinden we nog altijd bij de eieren. Een bio-eitje is intussen meer dan dubbel zo duur als een standaard scharrelei. Bij de vleesvervangers daarentegen is er in 2021 zelfs geen prijsverschil meer tussen de biologische variant en het gangbare product. Binnen de zuivelcategorie blijft het prijsverschil nagenoeg gelijk voor halfvolle melk en yoghurt. Voor kaas en de meeste andere producten daalt het prijsverschil. Enkel bij de eieren wordt het verschil tussen biologisch en gangbaar groter in 2021.

Figuur 24: prijsverschil biologische versus gangbare producten in België (index: gangbaar = 100), 2019-2021

Bron: GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

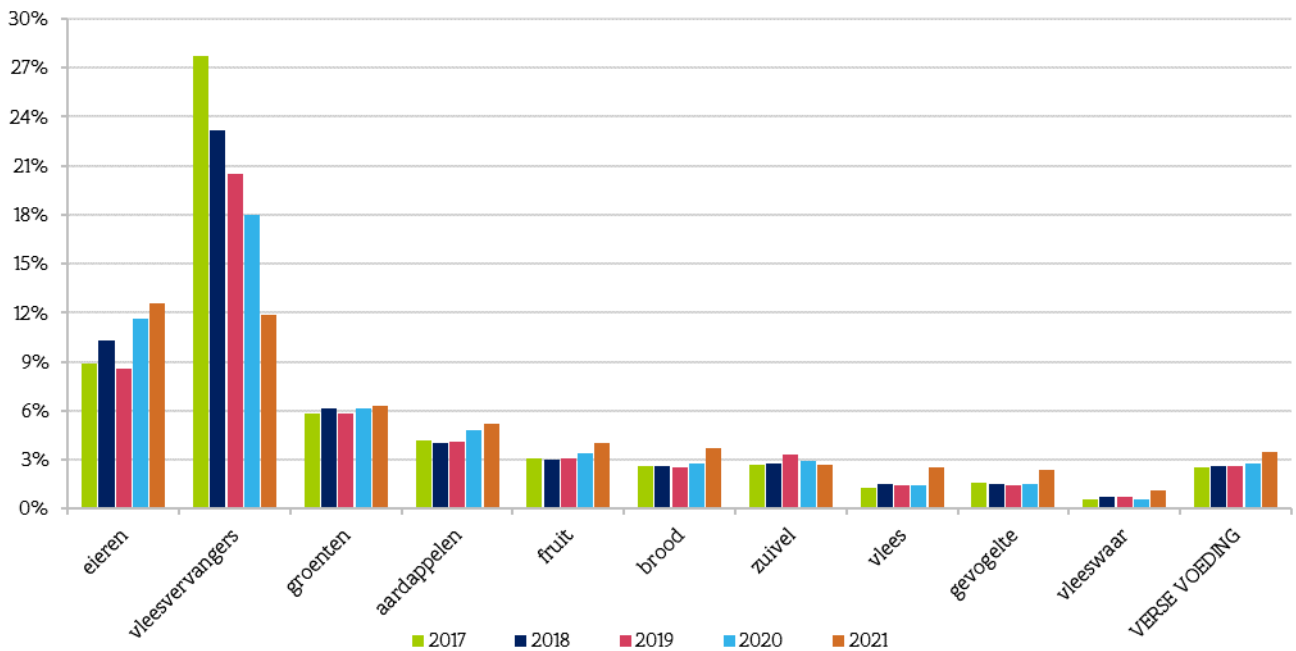
* productkorf: melk, karnemelk, room, boter, yoghurt, harde kaas, zuivelsubstituten, vleesvervangers, eieren, AGF en brood

4.7 MARKTAANDEEL VAN BIO VERSPRODUCTEN VARIEERT STERK

2021 is een goed jaar voor de biologische verse voeding. Het marktaandeel van de biologische versproducten in Vlaanderen stijgt van 2,8 naar 3,4%.

Bekijken we de marktaandelen van bioversproducten in Vlaanderen wat meer in detail, dan zien we dat deze sterk variëren van product tot product. De bio-eieren hebben met 12,6% het hoogste marktaandeel onder de biologische versproducten, op de voet gevolgd door de vleesvervangers met 11,9% maar dit aandeel neemt verder af. De AGF-categorie heeft ook een hoger bioaandeel dan gemiddeld: 6,3% voor groenten, 5,2% voor aardappelen en 4% voor fruit. Brood doet het in 2021 zeer goed en stijgt met een marktaandeel van 3,7% tot net boven het gemiddelde uit. Zuivel presteert iets minder en daalt van 2,9 naar 2,7%. Vlees, gevogelte en vleeswaren/charcuterie blijven onder het gemiddelde van de versmarkt met marktaandelen van respectievelijk 2,5%, 2,4% en 1,1%. Deze categorieën zijn wel de grootste stijgers.

Figuur 25: evolutie marktaandeel bio vers per productcategorie in % van de bestedingen, Vlaanderen, 2017-2021

Bron: GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

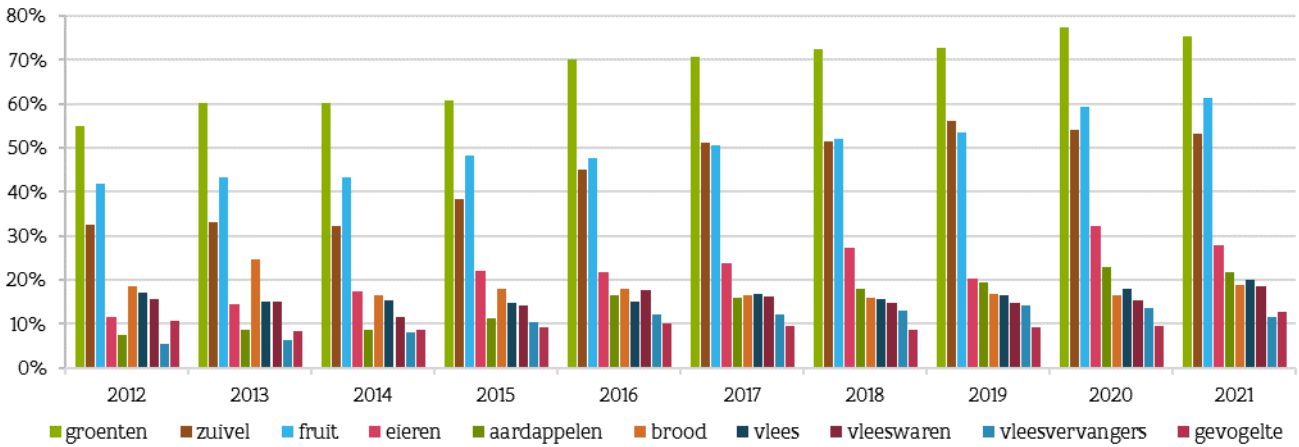
4.8 AANTAL BIOKOPERS STABILISEERT

In 2021 kwamen er 33.000 gezinnen in Vlaanderen bij die op jaarbasis minstens eenmaal een vers bioproduct kopen. In totaal koopt 90% van de Vlaamse gezinnen al eens biologische verse voeding. Omdat ook de Vlaamse bevolking toeneemt, betekent dat procentueel een stabilisatie tegenover vorig jaar. De biologische bestedingen worden wel voor drie vierde gerealiseerd door de frequente biokopers die minstens wekelijks bioproducten kopen. Deze groep maakt 19% van de totale biokopers uit.

Binnen de diverse productgroepen zijn er grote verschillen in kopersaantallen. Het aantal biokopers was in 2020 door de coronacrisis toegenomen en valt in 2021 terug, behalve voor fruit, brood, vlees en gevogelte.

De kopers van biogroenten vormen veruit de grootste groep: 75% van de Vlaamse gezinnen koopt wel eens biogroenten. Op de tweede plaats komt fruit met 62 kopers op 100 en op de derde plaats volgt zuivel (53 kopers). Het aantal kopers van bio-eieren is meer dan verdubbeld sinds 2012 en staat nu op de vierde plaats met 28 kopers op 100. Op plaats vijf komen de biologische aardappelen waarvan het aantal kopers de afgelopen tien jaar het sterkst gestegen is, van 7 naar 22. Biobrood stijgt naar 19 kopers op 100, net als vlees. De biovleesvervangers kenden een verdubbeling in tien jaar tijd, maar blijven nu stabiel op 12 kopers. Onderaan het lijstje groeit de gevogeltecategorie naar 13 kopers op 100.

Figuur 26: kopers van een aantal biologische verscategorieën, in percentage, Vlaanderen, 2012-2021

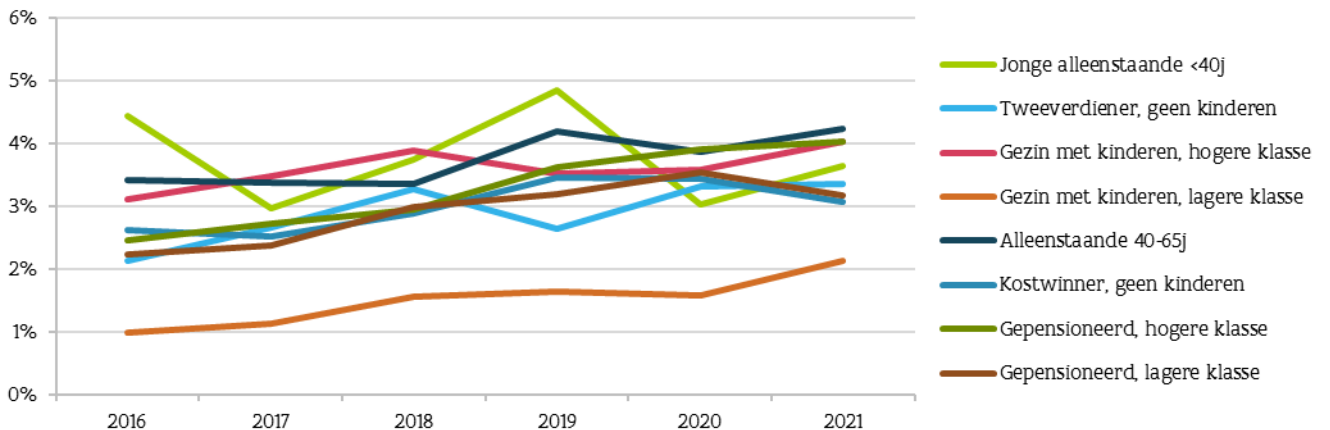
Bron: GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

4.9 GEZINNEN MET KINDEREN MET BEPERKT INKOMEN MAKEN INHAALBEWEGING

Welk profiel heeft de Belgische biokoper? De alleenstaanden ouder dan 40 jaar, de gepensioneerden en gezinnen uit de hogere sociale klasse hebben met een bioaandeel dat boven de 4% uitstijgt het hoogste percentage biologische aankopen in hun totale bestedingen.

In absolute cijfers zijn de welgestelde gezinnen met kinderen en de welgestelde gepensioneerden de belangrijkste groep biokopers. Samen zijn zij immers verantwoordelijk voor 46% van de biobestedingen, terwijl zij slechts 36% van de bevolking uitmaken. De gezinnen met kinderen uit de lagere sociale klasse hebben het laagste bioaandeel (2,1%). Deze bevolkingsgroep heeft zijn bioaandeel de voorbij zes jaar wel verdubbeld en heeft een echte inhaalbeweging ingezet. De introductie en de uitbouw van heel wat biocategorieën bij de harddiscounters liggen hiervan aan de basis.

Figuur 27: marktaandeel bio in totale FMCG-besteding, in percentage per kopersprofiel, België, 2016-2021

Bron: GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

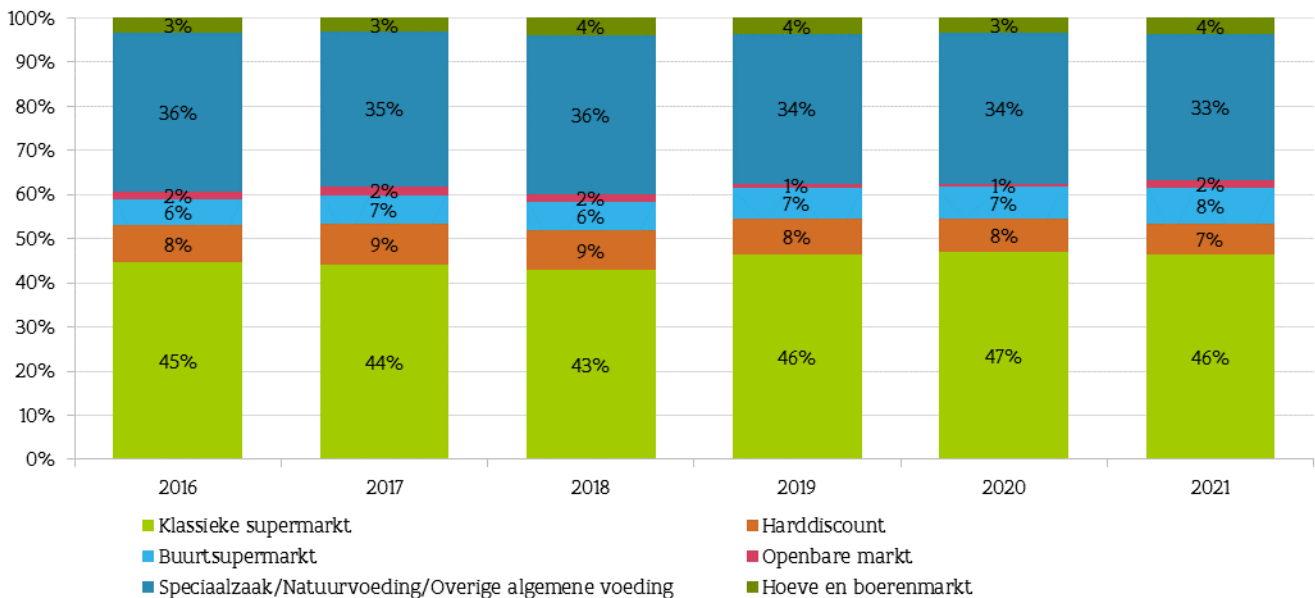
4.10 KLASSIEKE SUPERMARKT BLIJFT HET BELANGRIJKSTE BIOKANAAL

Op het vlak van distributie gebruikt GfK een nieuwe indeling waarbij o.a. AD Delhaize bij de klassieke supermarkten gerekend wordt in plaats van bij de buurtsupermarkten.

De klassieke supermarkt blijft in België het grootste biokanaal met een marktaandeel van 46%. Het gespecialiseerde kanaal (dit zijn de speciaalzaken waaronder bakker en slager, de natuurvoedingswinkel en de overige algemene voeding waaronder ook bv. de biologische supermarkt Bioplanet) komt op de tweede plaats met een aandeel van 33%. De buurtsupermarkt blijft het derde belangrijkste kanaal voor biovoeding met 8% marktaandeel. Op plaats vier vinden we de harddiscount (7%).

De rechtstreekse verkoop op de hoeve, de boerenmarkt en de openbare markt zijn kleinere biokanalen in vergelijking met de supermarkten, maar het bioaandeel ligt er wel hoger. De hoevewinkel en de boerenmarkt zijn immers de kanalen met het hoogste bioaandeel. Een kwart van de producten die er verkocht worden, is van biologische oorsprong. Bij de harddiscount vinden we relatief het minste biologische producten terug in het assortiment: slechts 1,3% is hier van biologische oorsprong.

Figuur 28: distributiekanaal biologische producten, aandelen op basis van besteding, België, 2016-2021

Bron: GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

Wat distributie van bioproducten betreft, zijn er enkele opmerkelijke verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië. In Wallonië staat het gespecialiseerde kanaal sterker en is het zelfs marktleider. In Vlaanderen is de rechtstreekse verkoop van bio op de hoeve en de boerenmarkt belangrijker dan in Wallonië. De harddiscount heeft in Vlaanderen een hoger marktaandeel dan in Wallonië.

//

BIJLAGE 1: OPPERVLAKTEN PER TEELT

TEELTEN 2021	IN OMSCHAKELING (aantal ha)	BIOLOGISCH (aantal ha)	TOTAAL (aantal ha)
Aardappelen, groenten en kruiden	100,34	1.122,08	1.222,42
aardappelen	21,62	152,49	174,11
andere groenten	-	0,61	0,61
andere kolen	0,71	13,22	13,93
andijvie	0,69	-	0,69
asperge	0,03	6,85	6,88
aubergine	0,83	0,65	1,48
bladgroenten (vroeg)	-	0,04	0,04
bloemkool	2,14	42,64	44,78
boerenkool	-	18,86	18,86
broccoli	-	16,77	16,77
champignons	-	2,72	2,72
Chinese kool	-	4,81	4,81
courgette	1,60	11,23	12,83
kervel	0,18	1,79	1,97
knolselder	-	25,31	25,31
komkommer	-	1,54	1,54
knolraap	-	0,78	0,78
koolrabi	-	6,12	6,12
kruiden (basilicum, bieslook, peterselie e.a.), geneeskrachtige kruiden	1,39	58,92	60,31
paprika	1,06	2,10	3,16
pastinaak	-	3,52	3,52
permacultuur	7,01	6,70	13,71
peulvruchten (erwten, tuin- en veldbonen, snijbonen e.a.)	9,41	58,77	68,18
pompoen (incl. butternut)	0,28	91,76	92,04
prei	0,28	62,05	62,33
rabarber	1,07	5,15	6,22
radijs	-	2,45	2,45
rammenas	-	2,13	2,13
rode biet	-	10,50	10,50
rode kool	-	5,90	5,90
savooikool	-	4,58	4,58
selder (groene, bleek- en bladselder)	0,07	8,36	8,43
schorseneer	0,04	-	0,04
sjalot	-	5,76	5,76
slasoorten (kropsla, raketsla, veldsla, ijsbergsla e.a.)	0,79	9,58	10,37
spinazie	0,23	7,28	7,51
spruitkool	-	5,99	5,99
tomaat	0,12	3,68	3,80
tuinbouwgewassen	-	2,97	2,97
tuinbouwgewassen onder glas of vaste bescherming	1,65	5,99	7,64
tuinbouwgewassen volle grond	48,09	349,96	398,05
uien	-	8,76	8,76
venkel	-	14,68	14,68

////////////////////////////////////

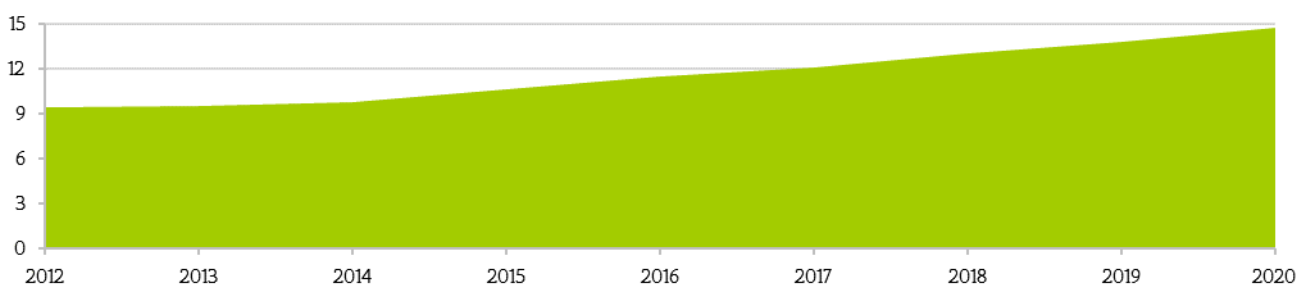
TEELTEN 2021	IN OMSCHAKELING (aantal ha)	BIOLOGISCH (aantal ha)	TOTAAL (aantal ha)
druiven (incl. wijnstokken)	22,47	1,58	24,05
kers (zuur, zoet)	5,99	15,56	21,55
kleinfruit (frambozen, rode bessen, stekelbessen, braambessen e.a.)	2,29	55,70	57,99
noten	7,61	22,14	29,75
peer	70,17	117,55	187,72
perzik	0,01	0,06	0,07
pruim	0,88	4,49	5,37
Sierteelt (bloemisterij/boomkwekerij)	11,35	11,30	22,65
bloemen, bloembollen en -knollen	2,36	3,18	5,54
boomkweek (sierteelt, kerstbomen e.a.)	7,80	1,37	9,17
niet-eetbare tuingewassen	1,19	6,75	7,94
Grasland, weiden en bossen	1.044,47	2.453,53	3.498,00
andere (graskruiden, met gras begroeide veldranden e.a.)	2,68	9,24	11,92
bebossing	3,19	20,50	23,69
begraasde niet-landbouwgrond	215,49	67,82	283,31
gebieden in natuurbeheer	-	17,10	17,10
grasland (niet gespecificeerd)	560,22	1.935,78	2.496,00
permanent grasland	214,52	294,95	509,47
tijdelijk grasland	36,21	48,63	84,84
weiland met bomen (>50/ha)	9,73	59,51	69,24
zaaizaad grassen	2,43	-	2,43
Braakliggend land	2,74	14,72	17,46
TOTAAL	2.427,31	7.395,28	9.822,59

////////////////////////////////////

BIJLAGE 2: BIOLOGISCH AREAAL OP EUROPEES NIVEAU

Als onderdeel van haar 'Farm to Fork'-strategie presenteerde de Europese Commissie op 25 maart 2021 een actieplan om de biologische productie te stimuleren. De Commissie formuleerde als doelstelling dat tegen 2030 minstens 25% van alle Europese landbouwgrond door biologische landbouw moet worden ingenomen. Volgens prognoses zou het biologische aandeel in het huidige groeitempo tegen 2030 tussen 15% en 18% van de totale landbouwoppervlakte bedragen. Het actieplan poogt een extra impuls aan de groei te geven om de beoogde 25% te bereiken.

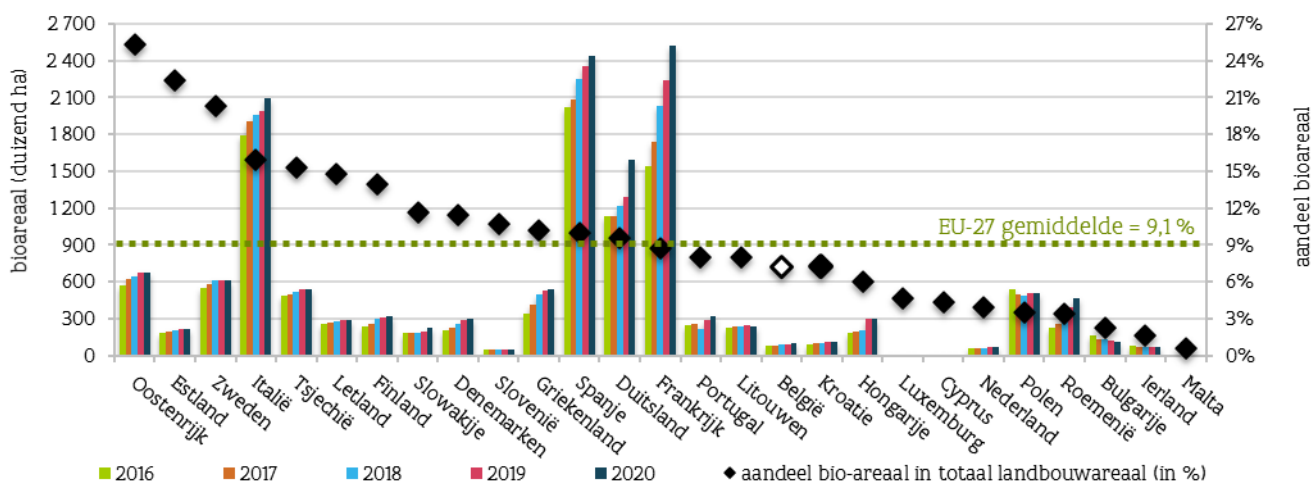
Figuur 29: biologisch areaal in de EU-27, miljoen hectare, 2012-2020

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat

In 2020 bedroeg het bioareaal in de EU-27 ruim 14,7 miljoen hectare en maakte het 9,1% uit van het totale landbouwareaal. De afgelopen vijf jaar werd een gemiddelde groei gehaald van net geen 7%. Tussen de lidstaten onderling bestaan er echter aanzienlijke verschillen. De lidstaten met het grootste aandeel bioareaal in verhouding tot hun totale landbouwareaal zijn Oostenrijk (25,4%), Estland (22,4%) en Zweden (20,3%). In acht lidstaten maakt het bioareaal minder dan 5% uit van de totale landbouwoppervlakte. De kleinste aandelen bioareaal vinden we in Bulgarije (2,3%), Ierland (1,7%) en Malta (0,6%). Met een aandeel van 7,2% biologisch areaal blijft België onder het Europees gemiddelde.

Figuur 30: biologisch areaal en aandeel in het totale landbouwareaal, per EU-lidstaat, 2016-2020

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Eurostat